

ЛІТЕРАТУРА

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ**

Кафедра економіки та фінансів

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У СФЕРІ БІЗНЕСУ»
ЗА ОСВІТНІМ СТУПЕНЕМ «МАГІСТР»
для студентів денної та заочної форм навчання
спеціальностей:
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»;
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»**

Тернопіль-2019

Методичні рекомендації для самостійної роботи з дисципліни «Фінансовий менеджмент у сфері бізнесу» за освітнім ступенем «Магістр» для студентів денної та заочної форм навчання спеціальностей: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»; 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» // Укл. к.е.н., доцент І.Г. Химич. – Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2019. – 30 с.

Укладач: Химич Ірина Григорівна, кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та фінансів
ТНТУ ім. І. Пулюя

Рецензенти: Бажанова Наталія Володимирівна, кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та фінансів
ТНТУ ім. І. Пулюя

Крупка Андрій Ярославович, кандидат економічних наук,
ст.викл. кафедри економіки та фінансів
ТНТУ ім. І. Пулюя

Методичні рекомендації розглянуто та затверджено на засіданні кафедри економіки та фінансів
Протокол № __ від «__» _____ 2019 р.

Схвалено на засіданні методичної комісії факультету економіки та менеджменту
Протокол № __ від «__» _____ 2019 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У СФЕРІ БІЗНЕСУ».....	5
ТЕМА 1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ.....	7
ТЕМА 2 СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ.....	8
ТЕМА 3 УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ.....	9
ТЕМА 4 ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ ГРОШЕЙ В ЧАСІ ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ У ФІНАНСОВИХ РОЗРАХУНКАХ.....	10
ТЕМА 5 УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	12
ТЕМА 6 УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ.....	13
ТЕМА 7 ВАРТІСТЬ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ.....	15
ТЕМА 8 УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ.....	17
ТЕМА 9 УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ.....	19
ТЕМА 10 ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛІНГ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	20
ТЕМА 11 ФІНАНСОВЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	22
ТЕМА 12 АНТИКРИЗОВЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	24
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	29

ВСТУП

Методичні рекомендації для самостійної роботи з дисципліни «Фінансовий менеджмент у сфері бізнесу» призначені для засвоєння навчального матеріалу, визначеного для самостійного опрацювання, а також з метою формування в студентів культури розумової праці, самостійності та ініціативи в пошуку та набутті необхідних знань та вмінь.

Мета навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент у сфері бізнесу» – забезпечення формування цілісної системи знань про фінансові відносини в господарському процесі, фінансовому механізмі, технології управління фінансовою діяльністю господарчого суб'єкта тощо.

Завдання дисципліни «Фінансовий менеджмент у сфері бізнесу»:

- вивчення концептуальних основ, на яких базується фінансовий менеджмент, його основні методи та прийоми;
- накопичення знань щодо ефективної організації апарату управління фінансово-господарською діяльністю підприємства;
- формування вмінь для знаходження та обробки інформації для забезпечення ґрунтового фінансово-економічного аналізу, а також для прийняття ефективних фінансових рішень на основі отриманих результатів;
- вивчення та вміння використовувати фінансові методи та інструменти для обґрунтування управлінських рішень в трьох взаємопов'язаних сферах – інвестиційній, виробничій та фінансовій.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

- **загальних:** синтез та аналіз; етична та педагогічна; креативність; комунікаційні навички; особистісний компонент;
- **фахових:** науково-дослідна діяльність; організаційні навички; комерційна складова; інноваційна діяльність; аналітична складова; проектно-економічна діяльність.

**ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У СФЕРІ БІЗНЕСУ»**

МОДУЛЬ № 1

**ТЕМА 1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ
ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ**

1. Еволюція та основні концепції фінансового менеджменту.
2. Сутність та принципи фінансового менеджменту.
3. Мета, задачі та функції фінансового менеджменту.
4. Стратегія та політика фінансового менеджменту.

ТЕМА 2 СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

1. Організаційне забезпечення фінансового менеджменту.
2. Інформаційне забезпечення фінансового менеджменту.

ТЕМА 3 УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ

1. Інформаційно-методологічне забезпечення управління грошовими потоками.
2. Прогнозування та планування грошових потоків підприємства як основа моделі управління грошовими потоками.
3. Оцінка ефективності моделі управління грошовими потоками.

**ТЕМА 4 ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ ГРОШЕЙ В ЧАСІ
ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ У ФІНАНСОВИХ РОЗРАХУНКАХ**

1. Необхідність та сутність визначення вартості грошей у часі.
2. Основні фактори, які формують цінність грошей в часі.
3. Поняття майбутньої вартостей грошей.
4. Поняття теперішньої вартостей грошей.

ТЕМА 5 УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

1. Інформаційно-методологічне забезпечення управління прибутком підприємства.
2. Управління витратами підприємства.
3. Роль левериджу в управлінні прибутком підприємства.
4. Фінансування підприємства за рахунок прибутку.

ТЕМА 6 УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ

1. Політика підприємства щодо оборотного капіталу.
2. Управління грошовими коштами та їх еквівалентами.
3. Управління дебіторською заборгованістю.
4. Управління запасами.
5. Управління джерелами фінансування оборотних активів та види стратегій фінансування.

МОДУЛЬ № 2

ТЕМА 7 ВАРТІСТЬ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ

1. Економічна сутність і класифікація капіталу підприємства.
2. Принципи формування та оцінки вартості капіталу.
3. Вартість капіталу і принципи її оцінки.
4. Фінансовий леверидж.
5. Оптимізація структури капіталу.

ТЕМА 8 УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ

1. Економічна сутність і форми інвестицій.
2. Інвестиційна стратегія підприємства.
3. Управління реальними інвестиціями підприємства.
4. Управління фінансовими інвестиціями.
5. Методи оцінки ефективності фінансових інвестицій.
6. Управління формуванням портфеля фінансових інвестицій.

ТЕМА 9 УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ

1. Ризики у фінансово-господарській діяльності суб'єктів господарювання.
2. Класифікація фінансових ризиків.
3. Способи оцінки рівня ризику.
4. Стратегія і тактика управління ризиками.

ТЕМА 10 ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛІНГ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1. Сутність, задачі та функції фінансового контролінгу.
2. Види фінансового контролінгу: стратегічний та оперативний.
3. Роль фінансового контролінгу в системі управління підприємством.

ТЕМА 11 ФІНАНСОВЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1. Сутність і цілі внутрішньо-фірмового фінансового прогнозування та планування.
2. Фінансова стратегія підприємства.
3. Поточне фінансове планування.
4. Оперативне фінансове планування (бюджетування).
5. Прогнозування показників фінансової звітності підприємства.

ТЕМА 12 АНТИКРИЗОВЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

1. Сутність та основні завдання антикризового фінансового управління підприємством.
2. Система раннього попередження та реагування.
3. Прогнозування банкрутства підприємства.
4. Управління фінансовою санацією підприємства.
5. Фінансова санація в ході провадження справи про банкрутство.
6. Реструктуризація підприємства в системі антикризового фінансового управління.

ТЕМА 1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

1. Еволюція та основні концепції фінансового менеджменту.
2. Сутність та принципи фінансового менеджменту.
3. Мета, задачі та функції фінансового менеджменту.
4. Стратегія та політика фінансового менеджменту.

***Ключові слова:** фінансовий менеджмент; фінансові відносини; концепція грошового потоку; концепція тимчасової цінності грошових ресурсів; концепція компромісу між ризиком і прибутковістю; концепція ціни капіталу; концепція ефективності ринку капіталу; концепція асиметричності інформації; концепція агентських відносин; концепції альтернативних витрат; грошовий обіг; економічний процес; фінансування інвестиційних проектів; управління активами; управління капіталом; управління інвестиціями; управління грошовими потоками; управління фінансовими ризиками та запобігання банкрутству; фінансова стратегія; загальна стратегія; фінансова політика; ефективні управлінські рішення.*

Перелік питань:

1. Суть матеріальної основи фінансового менеджменту.
2. Основна мета фінансового менеджменту.
3. Сутність поняття «фінансова політика».
4. Взаємозв'язок фінансової стратегії та фінансової політики.

Тестові завдання:

1. Концепція асиметричності інформації відображає те, що
 - 1) Всі суб'єкти ринку володіють різною інформацією
 - 2) Фінансовий ринок розвивається в різних напрямках
 - 3) Прибутковість фірми важко спрогнозувати

2. Фінансовий менеджмент – це
 - 1) Система управління підприємством
 - 2) Принципи та методи для прийняття ефективних управлінських рішень
 - 3) Система формування фінансової політики

3. Матеріальною основою фінансового менеджменту є
 - 1) Прибуток
 - 2) Валовий дохід
 - 3) Грошовий потік

4. До основних принципів фінансового менеджменту відносяться
 - 1) Забезпеченість ефективності інвестиційних проектів
 - 2) Необхідність ефективності фінансової політики
 - 3) Забезпечення динамізму управління

5. Фінансовий менеджмент є

- 1) Підсистемою фінансового управління фірмою
- 2) Системою фінансового управління фірмою
- 3) Складовою фінансового управління фірмою

ТЕМА 2 СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

1. Організаційне забезпечення фінансового менеджменту.
2. Інформаційне забезпечення фінансового менеджменту.

***Ключові слова:** організаційна система управління підприємством; рівні управління; центри управління; система фінансового управління; зовнішнє середовище підприємства; внутрішнє середовище підприємства; фінансова інформація; зовнішні користувачі фінансової інформації; внутрішні користувачі фінансової інформації; інформаційне забезпечення фінансового менеджменту.*

Перелік питань:

1. Сутність поняття «центри управління» на підприємстві.
2. Суб'єктивні та об'єктивні джерела отримання інформації на підприємстві.
3. Сутність поняття «інформаційна система» на підприємстві.

Тестові завдання:

1. Фінансовий менеджмент – невід'ємна складова
 - 1) Загальної стратегії фірми
 - 2) Загальної системи управління фірми
 - 3) Фінансової політики фірми

2. Загальні принципи формування організаційної системи управління підприємством передбачають створення двох центрів управління за
 - 1) Ієрархічною ознакою
 - 2) Функціональною ознакою
 - 3) Всі відповіді вірні

3. До основних підходів щодо функціонального розмежування центрів управління відноситься
 - 1) Принцип незалежної діяльності функціональних центрів управління
 - 2) Принцип збереження єдності діяльності функціональних центрів управління
 - 3) Принцип ефективності діяльності функціональних центрів управління

4. Ефективність кожної управлінської системи залежить від
 - 1) Кваліфікації персоналу
 - 2) Прибутковості фірми
 - 3) Забезпеченості інформацією

5. Основна мета фінансового менеджменту

- 1) Забезпечення ефективного управління
- 2) Забезпеченість стабільності діяльності на основі управління грошовими потоками
- 3) Забезпеченість прибутковості та фінансової стабільності

ТЕМА 3 УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ

1. Інформаційно-методологічне забезпечення управління грошовими потоками.

2. Прогнозування та планування грошових потоків підприємства як основа моделі управління грошовими потоками.

3. Оцінка ефективності моделі управління грошовими потоками.

***Ключові слова:** грошовий потік; управління грошовими потоками; грошові кошти та їх еквіваленти; операційна діяльність; інвестиційна діяльність; фінансова діяльність; фінансовий аналіз; капітал підприємства; ліквідність; платоспроможність; чистий сукупний грошовий потік; прогнозування та планування грошових потоків; модель управління грошовими потоками; грошові розрахунки; фінансові ресурси; дебіторська заборгованість; кредиторська заборгованість; трендовий аналіз.*

Перелік питань:

1. Сутність поняття «сукупний грошовий потік підприємства».
2. Особливості організації бюджетування грошових потоків.
3. Дебіторська та кредиторська заборгованості як види грошових потоків підприємства.

Тестові завдання:

1. Грошовий потік – це
 - 1) Сума грошових надходжень та витрат
 - 2) Співвідношення грошових надходжень та витрат
 - 3) Різниця між грошовими надходженнями та витратами

2. Грошовий потік відображає
 - 1) Ліквідність активів підприємства
 - 2) Фінансовий результат діяльності підприємства
 - 3) Дохідність підприємства

3. Сукупний грошовий потік підприємства – це
 - 1) Грошові потоки, генеровані суб'єктом господарювання протягом певного періоду
 - 2) Грошові потоки на основі суми доходів та витрат фірми
 - 3) Грошові потоки на основі чистого прибутку фірми

4. Основна форма структурування грошових потоків – це

- 1) Виділення витрат та доходів
- 2) Виділення вхідних та вихідних грошових потоків
- 3) Виділення прибутків фірми

5. Формування капіталу фірми залежить від

- 1) Прибутковості
- 2) Ліквідності
- 3) Фінансової незалежності

Практичне завдання:

Задача 1

Підприємство, витрачаючи 19600 грн. власних коштів виробляє за місяць продукцію вартістю 35000 грн. Рентабельність виробництва 20%. Для забезпечення випуску виробництва на повну потужність необхідно витратити в місяць 112 000 грн. Є можливість поповнити обігові кошти за рахунок банківського кредиту. Який з двох варіантів вибере керівництво підприємства, що прагне наростити власний капітал?

Таблиця 1

Розрахункові дані

	I варіант	II варіант
Сума кредиту	95000 грн.	85000 грн
% річних	40	45
Термін	1 місяць	2 місяці

ТЕМА 4 ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ ГРОШЕЙ В ЧАСІ ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ У ФІНАНСОВИХ РОЗРАХУНКАХ

1. Необхідність та сутність визначення вартості грошей у часі.
2. Основні фактори, які формують цінність грошей в часі.
3. Поняття майбутньої вартостей грошей.
4. Поняття теперішньої вартостей грошей.

Ключові слова: грошові кошти; оцінка вартості грошей в часі; концепція вартості грошей; прибутковість; інфляція; ризики; ліквідність; капітал; інвестиції; майбутня вартість грошей; процентна ставка; теперішня вартість грошей; простий процент; складний процент; нарахування; компаундування; дисконтування; ануїтет; майбутні грошові надходження; період окупності; облікова норма дохідності; чиста дисконтована вартість; внутрішня норма дохідності; індекс прибутковості.

Перелік питань:

1. Сутність понять «ліквідність» та «платоспроможність».
2. Сутність поняття «компаундування».

3. Сутність поняття «дисконтування».
4. Особливості статистичних критеріїв оцінки інвестиційних проектів.
5. Особливості динамічних критеріїв оцінки інвестиційних проектів.

Тестові завдання:

1. До головних причин зміни вартості грошей у часі відносяться

- 1) Ліквідність, ризик, інфляція
- 2) Попит та пропозиція
- 3) Політико-економічних факторів

2. Інфляція – це

- 1) Невпевненість у майбутньому
- 2) Перевага грошових ресурсів
- 3) Процес знецінення грошей

3. Ризик – це

- 1) Невпевненість у майбутньому
- 2) Перевага грошових ресурсів
- 3) Процес знецінення грошей

4. Ліквідність – це

- 1) Невпевненість у майбутньому
- 2) Перевага грошових ресурсів
- 3) Процес знецінення грошей

5. Норма прибутку – це

- 1) Вартість грошей
- 2) Майбутня вартість грошей
- 3) Позиковий процент

Практичне завдання:

Задача 1

Який з варіантів є привабливішим для підприємця? I варіант: 4500 гр. од. отримати одразу після 4 років; II варіант: 1200 гр. од. отримувати щороку протягом 4 років. Річна процента ставка 10 %. Зробити необхідні розрахунки.

Задача 2

Визначте FV 8000 гр. од., вкладених одночасно на депозитний рахунок:

- 1 варіант: через 4 роки під 10 % річних;
- 2 варіант: через 8 роки під 12 % річних;
- а) нарахування процентів здійснюється 1 раз на рік;
- б) нарахування процентів здійснюється 1 раз на півроку;
- в) нарахування процентів здійснюється 1 раз у квартал.

ТЕМА 5 УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

1. Інформаційно-методологічне забезпечення управління прибутком підприємства.
2. Управління витратами підприємства.
3. Роль левериджу в управлінні прибутком підприємства.
4. Фінансування підприємства за рахунок прибутку.

***Ключові слова:** функціонально-організаційна структура базової моделі управління прибутком; податкове планування; управління витратами; управління доходами (цінова політика); планування та прогнозування прибутку; самофінансування; прибуток; управління прибутком; формування прибутку; розподіл прибутку; агресивна (наступальна) стратегія; захисна стратегія; диверсифікована стратегія; операційний аналіз; змінні витрати; постійні витрати; змішані витрати; суб'єктивний підхід; статистичний підхід; маржинальний дохід; операційни леверидж; фінансовий леверидж; виробничо-фінансовий леверидж; чистий прибуток.*

Перелік питань:

1. Основна роль прибутку на підприємстві.
2. Особливості законодавчої бази моделі управління прибутком підприємства.
3. Основні підходи до поділу змішаних витрат.
4. Сутність поняття «беззбитковість виробництва».
5. Характеристика поняття «точка беззбитковості».

Тестові завдання:

1. Функціонально-організаційна структура базової моделі управління прибутком суб'єкта господарювання включає
 - 1) Податкове планування
 - 2) Цінову політику
 - 3) Всі відповіді вірні

2. Базова модель управління прибутком суб'єкта господарювання включає
 - 1) Управління витратами
 - 2) Планування та прогнозування прибутку
 - 3) Всі відповіді вірні

3. Основним джерелом самофінансування фірми є
 - 1) Власний капітал
 - 2) Прибуток
 - 3) Оборотні активи

4. Основний напрямок фінансового менеджменту
 - 1) Управління прибутком фірми
 - 2) Забезпеченість ліквідності активів фірми

3) Оцінка структури оборотних активів фірми

5. Ефективність та результативність моделі управління прибутку суб'єкта господарювання залежить від

- 1) Наявності власного капіталу
- 2) Рівня адекватності інформаційно-методологічного забезпечення
- 3) Структури оборотних активів

Практичне завдання:

Задача 1

Підприємство виробляє один вид продукції, відпускна ціна одиниці виробу – 100 грн. Обсяг реалізації продукції на рік – 56 тис. од. виробів. Планується збільшення обсягу реалізації продукції на 20 %. Собівартість одиниці продукції – 85 грн., у тому числі: змінні витрати – 47 грн., постійні витрати – 38 грн. Необхідно визначити додатковий прибуток (економію) від реалізації додаткової продукції, що буде отримано підприємством.

Задача 2

Визначити скориговану величину валових доходів, які враховуються при оподаткуванні прибутку, якщо у звітному періоді здійснені такі операції:

- 1) на поточний рахунок надійшло 48000 грн. за реалізовану продукцію, у тому числі 8000 грн. ПДВ;
- 2) вартість відвантажених товарів без оплати становила 18000 грн. (ПДВ 3000), у тому числі на 6000 грн. подано позов до арбітражного суду про стягнення заборгованості;
- 3) отримано дивіденди – 4000 грн.;
- 4) отримано проценти по банківському депозиту – 1000 грн.;
- 5) отримано пеню з покупців за несвоєчасну оплату товарів – 300 грн.

ТЕМА 6 УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ

1. Політика підприємства щодо оборотного капіталу.
2. Управління грошовими коштами та їх еквівалентами.
3. Управління дебіторською заборгованістю.
4. Управління запасами.
5. Управління джерелами фінансування оборотних активів та види стратегій фінансування.

Ключові слова: активи; оборотні активи; управління оборотним капіталом; рутинність; обережність; спекулятивність; фінансовий цикл; операційний цикл; дебіторська заборгованість; запаси; модель Бемоля; модель Міллера-Орра; грошові кошти; кредитна політика; управління дебіторською заборгованістю; політика управління запасами; ідеальна модель; агресивна модель; консервативна модель; компромісна модель; стратегія довгострокових пасивів.

Перелік питань:

1. Сутність поняття та склад оборотних активів.
2. Поняття фінансового циклу.
3. Поняття операційного циклу.
4. Моделі розрахунку залишку грошових коштів на розрахунковому рахунку.
5. Моделі стратегії фінансування поточних активів.

Тестові завдання:

1. Класифікація оборотних активів при формуванні політики управління підприємством є
 - 1) З точки зору їх участі в процесі виробництва і в сфері обігу
 - 2) З точки зору їх ліквідності і відображення в обліку
 - 3) Всі відповіді вірні

2. Оборотні активи підприємства поділяються на
 - 1) Інвестиційні
 - 2) Постійні
 - 3) Запозичені

3. Яке з тверджень про «постійний капітал» вірне
 - 1) Частина грошових коштів, дебіторської заборгованості, виробничих запасів, потреба в яких відносно постійна протягом усього операційного циклу
 - 2) Система частина може бути визначена як мінімум оборотних активів, необхідний для здійснення поточної діяльності
 - 3) Всі відповіді вірні

4. Цільовою установою політики управління оборотними активами є
 - 1) Визначення джерел їх покриття
 - 2) Оцінка структури інвестиційних вкладень
 - 3) Всі відповіді вірні

5. Основна мета управління оборотним капіталом полягає в
 - 1) Формуванні необхідної їхньої кількості
 - 2) Досягненні компромісу між ліквідністю, прибутковістю і оборотністю
 - 3) Збереженні балансу між власними та позиченими коштами

Практичне завдання:**Задача 1**

На основі наведених даних необхідно визначити власні обігові кошти; поточні фінансові потреби; потенційний лишок або дефіцит грошових коштів.

Таблиця 1

Спрощений баланс підприємства

Актив, тис. грн.		Пасив, тис. грн.	
Основні засоби	3500	Власні кошти	2000
Запаси сировини	400	Резерви	1000
Незавершене виробництво	200	Довгострокова заборгованість	2000
Запаси готової продукції	600	Короткострокові кредити	1000
Дебіторська заборгованість	1800	Кредиторська заборгованість	1200
Грошові кошти	200		
Короткострокові фінансові вкладення	200		
Інші поточні активи	300		
Усього	7200	Усього	7200

Задача 2

Визначити тривалість операційного, виробничого, фінансового циклів підприємства, якщо:

- середній період обороту запасів, сировини, матеріалів – 25 днів;
- середній період обороту незавершеного виробництва – 8 днів;
- середній період обороту запасів готової продукції – 19 днів;
- середній період обороту дебіторської заборгованості – 20 днів;
- середній період обороту грошових коштів – 3 днів;
- середній період обороту кредиторської заборгованості – 16 днів.

Побудувати графік моделі формування циклів на підприємстві.

ТЕМА 7 ВАРТІСТЬ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ

1. Економічна сутність і класифікація капіталу підприємства.
2. Принципи формування та оцінки вартості капіталу.
3. Вартість капіталу і принципи її оцінки.
4. Фінансовий леверидж.
5. Оптимізація структури капіталу.

Ключові слова: капітал підприємства; фінансові ресурси; власний капітал; пайовий капітал; позиковий капітал; продуктивний капітал; спекулятивний капітал; статутний фонд; основний капітал; оборотний капітал; акціонерний капітал; працюючий капітал; непрацюючий капітал; індивідуальний капітал; споживчий капітал; національний капітал; іноземний капітал; інвестований капітал; активи; вартість капіталу; фінансовий левередж; ризики; оптимізація структури капіталу.

Перелік питань:

1. Особливості розрахунку загальної потреби в капіталі.
2. Характеристика власного капіталу.

3. Характеристика позикового капіталу.
4. Механізм управління формуванням капіталу підприємства.
5. Формування позитивного ефекту фінансового левериджу.

Тестові завдання:

1. За об'єктом інвестування капітал є
 - 1) Оборотний
 - 2) Резервний
 - 3) Власний

2. За формою перебування в процесі кругообігу капітал є
 - 1) Резервний
 - 2) Виробничий
 - 3) Власний

3. За цілями використання в складі підприємства розрізняють
 - 1) Оборотний капітал
 - 2) Спекулятивний капітал
 - 3) Власний капітал

4. За формами інвестування капітал є
 - 1) Додатковий
 - 2) Оборотний
 - 3) Нематеріальний

5. Оцінка капіталу підприємства включає такі показники як
 - 1) Коефіцієнт фінансування
 - 2) Коефіцієнт оборотності
 - 3) Коефіцієнт самофінансування

Практичне завдання:

Задача 1

Щорічні темпи приросту дивідендів компанії становили 5 %, акції котирувались по 20 гр. од. Дивіденди на одну акцію компанія сплачувала в розмірі 2 %, а витрати на випуск становили 3 %. Визначити вартість капіталу від акції компанії.

Задача 2

Визначити вартість капіталу за рахунок нерозподіленого прибутку, якщо фірма сплачує дивіденд у сумі 2,0 грн., що зростає щорічно на 5 %, а ціна акції дорівнює 20 грн.

Задача 3

Визначити вартість капіталу за рахунок різних джерел, якщо компанія має таку структуру капіталу.

Розрахункові дані

Джерела капіталу	Сума, гр. од.
Короткострокові позички	1000
Довгострокова заборгованість (2000 облігацій номінальною вартістю 1 гр. од. за кожну)	визначити
Акціонерний капітал	500
Нерозподілений прибуток	1500

ТЕМА 8 УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ

1. Економічна сутність і форми інвестицій.
2. Інвестиційна стратегія підприємства.
3. Управління реальними інвестиціями підприємства.
4. Управління фінансовими інвестиціями.
5. Методи оцінки ефективності фінансових інвестицій.
6. Управління формуванням портфеля фінансових інвестицій.

Ключові слова: інвестиційна активність підприємства; інвестиційна діяльність; управління інвестиційною діяльністю; інвестиції; інвестування; реальні інвестиції; фінансові інвестиції; інвестиційна поведінка підприємства; мотивація зовнішніх інвестицій; інвестиційна стратегія; інвестиційне середовище; інвестиційний проект; ефективність інвестиційних проектів; чиста теперішня вартість; внутрішня норма рентабельності; коефіцієнт вигід/витрат; індекс прибутковості; модифікована внутрішня норма рентабельності; період окупності; дисконтований термін окупності; дохідність акцій; дохідність облігацій; інвестиційний портфель.

Перелік питань:

1. Характеристика інвестиційної активності підприємства.
2. Особливості управління інвестиційною діяльністю.
3. Метод оцінювання інвестицій – EVA.
4. Особливості порівняння інвестиційних проектів.
5. Сутність поняття «вартість цінних паперів».
6. Види портфеля цінних паперів залежно від вимог вкладення капіталу в цінні папери.
7. Диверсифікація портфеля як один із способів зменшення ризику портфельних інвестицій.

Тестові завдання:

1. Інвестиційний процес – це
 - 1) Структурний елемент інвестиційної політики
 - 2) Складова інвестиційної стратегії

3) Стадії інвестиційного проекту

2. Інвестиційна діяльність – це

- 1) Процес вкладання фінансових ресурсів
- 2) Мобілізація тимчасово вільних фінансових ресурсів
- 3) Координація та розподіл фінансових ресурсів

3. За формами переміщення капіталів розрізняють інвестиції

- 1) Прямі
- 2) Опосередковані
- 3) Імпортні

4. Реінвестиції – це

- 1) Інвестування за рахунок прибутку
- 2) Інвестування за рахунок цінних паперів
- 3) Кредитування на основі позикових коштів

5. Фінансові інвестиції – це

- 1) Інвестування за рахунок прибутку
- 2) Придбання цінних паперів
- 3) Кредитування на основі позикових коштів

Практичне завдання:**Задача 1**

Підприємство має два альтернативних варіанти інвестиційних проектів – проект А та проект Б. Для оцінки ефективності цих проектів необхідно визначити очікувану суму чистого приведенного доходу по цих проектах. Дані, які характеризують ці проекти, наведені в таблиці 1, тис. грн.

Таблиця 1

Розрахункові дані

Показники	Інвестиційні проекти	
	А	Б
Обсяг інвестиційних коштів	3500	3300
Період експлуатації інвестиційного проекту, роки	2	4
Сума грошового потоку, всього	5000	6000
в тому числі;		
1-й рік	3000	1500
2-й рік	2000	1500
3-й рік	-	1500
4-й рік	-	1500

Примітка: Дисконтна ставка для проекту А – 10 %, для проекту Б – 12 %.

Задача 2

На основі наведених даних визначити найприйнятніший варіант вкладення капіталу. За першим варіантом капітал здійснює за рік 20 оборотів, рентабельність реалізованої продукції становить 20 %. За другим варіантом капітал здійснює за рік 26 оборотів, рентабельність реалізованої продукції дорівнює 18 %. Передбачається вкласти по обох варіантах однакову суму капіталу.

ТЕМА 9 УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ

1. Ризики у фінансово-господарській діяльності суб'єктів господарювання.
2. Класифікація фінансових ризиків.
3. Способи оцінки рівня ризику.
4. Стратегія і тактика управління ризиками.

Ключові слова: фінансові рішення; ризик; рівень ризику; модель управління фінансовими ризиками; моделі управління ризиками; центр формування ризику; операційні ризики; інвестиційні ризики; фінансові ризики; прийнятний рівень ризику; критичний рівень ризику; катастрофічний рівень ризику; ідентифікація ризику; кількісна оцінка рівня ризику; стратегії управління ризиками; хеджування; самофінансування; опціон; ф'ючерс; форвард; поділ ризиків; передача ризиків; фінансова диверсифікація; виробнича диверсифікація; горизонтальна інтеграція; вертикальна інтеграція; концентрична диверсифікація; конгломератна диверсифікація.

Перелік питань:

1. Сутність поняття невизначеності при прийнятті управлінських фінансових рішень.
2. Характеристика поняття «центр формування ризику».
3. Основні види рівнів ризиків.
4. Страхування як один зі способів нейтралізації фінансових ризиків.

Тестові завдання:

1. Основними елементами моделі управління фінансовими ризиками в структурі фінансового менеджменту є
 - 1) Контролінг
 - 2) Фінансова оцінка
 - 3) Фінансове прогнозування
2. В рамках моделі управління розрізняють такі ризики як
 - 1) Управлінські
 - 2) Операційні
 - 3) Економічні

3. До ризиків непередбачених втрат та перевищення кошторису витрат на виробництво відносять

- 1) Збільшення цін
- 2) Дефляційні
- 3) Діяльність на фінансовому ринку

4. Стратегія управління ризиками включає

- 1) Статистичний метод
- 2) Оцінка типів ризиків
- 3) Пасивний захист

5. Критичний рівень ризику – це

- 1) Банкрутство підприємства
- 2) Часткова втрата прибутків
- 3) Втрата прибутків в певних межах

Практичне завдання 1

Задача 1

Фірма повинна вибрати один із двох напрямків свого розвитку. Перший напрямок вимагає одноразових інвестицій в розмірі 100 тис. од. Враховуючи зміни, що відбуваються на ринку, можливі чотири варіанти ситуацій.

В разі першого варіанту фірма може отримати прибуток від вкладеного капіталу в розмірі 40 %.

Другий та третій варіанти однакові за результатами, а відрізняються тільки деякими специфічними особливостями, пов'язаними з рекламою. Встановлено, що фірма може отримати прибуток від вкладеного капіталу в розмірі 10 %.

Четвертий – фірма може зазнати збитків – 20 % вкладеного капіталу.

Другий напрямок розвитку фірми вимагає такого ж обсягу інвестицій, як і перше. При цьому також можуть виникнути чотири варіанти ситуацій: перший – фірма отримує 70 % прибутку від вкладеного капіталу.

Другий та третій – по 10 %.

Четвертий – фірма втрачає 50 % вкладеного капіталу.

ТЕМА 10 ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛІНГ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1. Сутність, задачі та функції фінансового контролінгу.
2. Види фінансового контролінгу: стратегічний та оперативний.
3. Роль фінансового контролінгу в системі управління підприємством.

***Ключові слова:** контролінг; фінансовий контролінг; ефективний контролінг; задачі контролінгу; функції фінансового контролінгу; стратегічний фінансовий контролінг; оперативний фінансовий контролінг; система фінансового контролінгу.*

Перелік питань:

1. Основні підходи до сутності поняття контролінгу.
2. Характеристика основних елементів системи контролінгуна підприємстві.

Тестові завдання:

1. Фінансовий контролінг – це
 - 1) Управлінський процес по мінімізації ризиків в діяльності підприємства
 - 2) Управління санаційними процесами на підприємстві
 - 3) Управління досягненням кінцевих цілей підприємства

2. Задачами контролінгу щодо процесу планування є
 - 1) Облік та контроль витрат
 - 2) Розробка інструментарію для планування рішень
 - 3) Розробка методики планування

3. Організаційна функція відображає
 - 1) Розробленні форм аналітичних звітів на підприємстві
 - 2) Узгодження довгострокових планів на підприємстві
 - 3) Вдосконалення фінансової структури підприємства

4. Стратегічний контролінг орієнтований на
 - 1) Позитивний фінансовий результат підприємства
 - 2) Ефективність адаптації підприємства до умов зовнішнього середовища
 - 3) Ефективність бізнес-процесів підприємства

5. Оперативний контролінг орієнтується на
 - 1) Витрати
 - 2) Ризики
 - 3) Власний капітал

Практичне завдання**Задача 1**

У великої промислово-торгової компанії, що успішно функціонує на ринку, існує така висока ступінь централізації, що, незважаючи на наявність хорошої команди, стало важко приймати рішення по всіх основних аспектах діяльності.

В даний час розглядається можливість реорганізації компанії, та створення в ній центрів прибутку. Ними будуть виробничі підрозділи, директори яких будуть відповідати за виробництво і реалізацію продукції.

Ви берете участь у проекті реорганізації як фінансовий контролер. Викладіть свої міркування з таких питань:

- які типи рішень слід передати директорам створюваних центрів;
- за якими показниками слід оцінювати їх роботу;
- які типи рішень повинні залишатися в сфері відповідальності головного офісу компанії;
- які проблеми можуть виникнути в процесі реорганізації?

Задача 2

Підприємство виготовляє три види чохлаів для мобільних телефонів: силіконові, шкіряні і з шкірозамінника.

Відділ продажів підприємства контролює всі питання, пов'язані зі збутом продукції та виділений в його організаційній структурі в центр доходів.

Бюджет продажів на поточний рік включає, зокрема, такі дані (табл. 1).

Таблиця 1

Дані про бюджетний дохід від реалізації чохлаів для телефонів, вироблених підприємством, грн.

Показник	Силіконові	Шкіряні	З шкірозамінника
Дохід від продажу	750000	1880000	770000
Ціна за одиницю	30	94	22

Фактичний загальний дохід від продажу представлений в табл. 2.

Таблиця 2

Дані про фактичний дохід від реалізації чохлаів для телефонів, вироблених підприємством, грн.

Показник	Силіконові	Шкіряні	З шкірозамінника
Дохід від продажу	756000	1710000	768000
Ціна за одиницю	28	95	24

Ви є фінансовим контролером даного підприємства. У ваші функції входить контроль відхилень від бюджетних показників всіх центрів відповідальності.

1. Розрахувати відхилення фактичного доходу від бюджетного та дати оцінку ефективності роботи відділу продажів, як центру доходів.

2. Провести оцінку впливу чинників ціни, обсягу реалізації, в тому числі комбінації і кількості продажів продукції даного підприємства на суму відхилень від бюджетного доходу. Скласти пояснювальну записку для керівництва підприємства.

3. Розробити найбільш, на вашу думку, зручну та інформативну форму звіту про виконання бюджетних показників для цього центру та оформите в ній отримані результати.

ТЕМА 11 ФІНАНСОВЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1. Сутність і цілі внутрішньо-фірмового фінансового прогнозування та планування.

2. Фінансова стратегія підприємства.

3. Поточне фінансове планування.

4. Оперативне фінансове планування (бюджетування).

5. Прогнозування показників фінансової звітності підприємства.

Ключові слова: фінансове планування; перспективне фінансове планування; фінансова стратегія; фінансова політика підприємства; прогнозування;

прогнозний звіт про фінансові результати; прогноз руху грошових коштів; прогноз балансу підприємства; баланс підприємства; поточні фінансові плани; оперативне фінансове планування; платіжний календар; касовий план; бюджет (кошторис); консолідований (зведений) бюджет; бюджетування; фінансовий бюджет; операційний бюджет; фінансове прогнозування; прогнозні фінансові звіти.

Перелік питань:

1. Значення та необхідність фінансового планування для діяльності підприємства.
2. Основні завдання фінансової стратегії.
3. Особливості забезпечення ефективності фінансової стратегії.
4. Сутність фінансового прогнозування для діяльності підприємства.
5. Основні принципів показники фінансового плану.
6. Сутність понять «платіжний календар» та «касовий план».
7. Класифікаційні ознаки бюджетів.
8. Основні етапи складання бюджету.
9. Основні види бюджетів.

Тестові завдання:

1. Система фінансового планування підприємства включає
 - 1) часткове фінансове планування
 - 2) Оперативне фінансове планування
 - 3) Статистико-математичне фінансове планування
2. Фінансове планування на підприємстві сприяє
 - 1) Прибутковості підприємства
 - 2) Збільшенню доходів підприємства
 - 3) Фінансовій стійкості підприємства
3. До етапів фінансового планування відносяться
 - 1) Методику проведення контролінгу
 - 2) Фінансове прогнозування фінансових показників
 - 3) Формування фінансової стратегії
4. Формування фінансової стратегії включає
 - 1) Сприяння реалізації основних цілей підприємства
 - 2) Забезпечення розробки фінансової політики підприємства
 - 3) Прогнозування фінансових результатів підприємства
5. Фінансова політика підприємства включає
 - 1) Фінансове прогнозування
 - 2) Фінансове планування
 - 3) Управління фінансовими ризиками

Практичне завдання

Задача 1

Промислове підприємство планує на II квартал звітнього року такі показники витрачання та надходження коштів:

- закупівля сировини – 20000 грн.;
- закупівля додаткового устаткування – 100000 грн.;
- дохід від реалізації готової продукції 500000 грн.;
- витрати на проведення рекламних заходів – 150000 грн.;
- дохід від реалізації застарілого обладнання – 50000 грн.;
- витрати на заробітну плату – 30000 грн.;
- витрати на будівництво нового цеху – 70000 грн.;
- отримано довгостроковий кредит – 200000 грн.;
- витрати на перевезення готової продукції – 150000 грн.;
- витрати на сплату податків – 100000 грн.

Скласти поточний бюджет підприємства на II квартал звітнього року. В разі нерівності дохідної та витратної частин бюджету пояснити причину; в разі недостатності коштів визначити можливі джерела формування додаткових фінансових ресурсів; у разі надлишку коштів визначити можливі шляхи їх витрачання.

Задача 2

Підприємство, що виробляє устаткування для легкої промисловості, протягом року поступово втрачає своїх клієнтів. Незалежні експерти з маркетингу визначили дві основні причини цього: високі ціни, низька якість обладнання.

Які можуть бути проведені зміни в політиці формування активів та фінансової структури капіталу, політиці управління активами та інвестиціями, політиці формування фінансових ресурсів, політиці управління фінансовими ризиками і попередження банкрутства для поліпшення ситуації, що склалася?

Задача 3

Торговельне підприємство постійно нарощує обсяги продажу товарів, має досить високі прибутки. Незважаючи на це, воно періодично відчуває недостатність грошових коштів для оплати товарів, що купуються для продажу.

Визначити можливі причини з точки зору фінансового менеджменту такої недостатності грошових коштів. Що для поліпшення ситуації може бути зроблено з позицій фінансового планування, які плани та яким чином можуть бути змінені?

ТЕМА 12 АНТИКРИЗОВЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

1. Сутність та основні завдання антикризового фінансового управління підприємством.
2. Система раннього попередження та реагування.
3. Прогнозування банкрутства підприємства.
4. Управління фінансовою санацією підприємства.

5. Фінансова санація в ході провадження справи про банкрутство.

6. Реструктуризація підприємства в системі антикризового фінансового управління.

Ключові слова: антикризове управління; фінансова криза; кризовий стан; антикризове фінансове управління; банкрутство підприємства; дискримінантний аналіз; моделі прогнозування банкрутства; фінансова санація; санаційна концепція (план); санаційний аудит; санаційна спроможність; санаційно-спроможним підприємство; менеджмент санації; фінансування санації; досудова санація; санація; реструктуризація підприємства; реструктуризація виробництва; реструктуризація активів; фінансова реструктуризація; корпоративна реструктуризація (реорганізація).

Перелік питань:

1. Основні моделі однофакторного дискримінантного аналізу.
2. Суть системи показників Вайбеля.
3. Моделі прогнозування банкрутства на основі багатфакторного дискримінантного аналізу.
4. Головна мета інституту санації.
5. Сутність поняття реорганізації підприємства.

Тестові завдання:

1. Фінансовий результат діяльності підприємства – це
 - 1) Дохід
 - 2) Прибуток
 - 3) Капітал

2. Ризик, який характеризує перевищення власних зобов'язань підприємства над його активами, називається
 - 1) Збитковістю
 - 2) Втратою фінансової стійкості
 - 3) Втратою ліквідності

3. Здійснення комплексного фінансового аналізу для ґрунтовного дослідження кризового стану підприємства, називається
 - 1) Фінансовою оцінкою підприємства
 - 2) Експрес-аналізом діяльності підприємства
 - 3) Діагностикою банкрутства підприємства

4. До основної мети здійснення діагностики банкрутства підприємства відноситься
 - 1) Розробка та впровадження антикризової політики
 - 2) Формування кредитного забезпечення
 - 3) Аналіз ліквідності підприємства

5. Фінансова криза – це

- 1) Стан суб'єкта господарювання полягає в його неспроможності здійснювати фінансове забезпечення поточної виробничої діяльності
- 2) Фаза розбалансованої діяльності підприємства та обмежених можливостей впливу його керівництва на фінансові відносини, що виникають на цьому підприємстві
- 3) Система прийомів та методів управління фінансами спрямована на попередження фінансової кризи та банкрутства підприємства

Практичне завдання:

Задача 1

На основі даних Звіту про фінансові результати (Ф. № 2) підприємства визначити питому вагу елементів операційних витрат, а також розрахувати скільки складають витрати на 1 грн. товарної продукції.

Таблиця 1

Оцінка витрат на виробництво продукції підприємства

№ з/п	Назва показника	Базовий рік	Звітний рік	Питома вага, %	
				Базовий рік	Звітний рік
1	Виручка від реалізації продукції (робіт, послуг), тис. грн.				
2	Елементи операційних витрат, тис. грн.:				
2.1	Матеріальні затрати				
2.2	Витрати на оплату праці				
2.3	Відрахування на соціальні заходи				
2.4	Амортизація				
2.5	Інші операційні витрати				
3	Витрати на 1 грн. товарної продукції, коп.				

Задача 2

На основі даних Балансу (Ф. № 1) здійснити оцінку динаміки статей дебіторської та кредиторської заборгованостей підприємства, а також визначити оптимальне співвідношення дебіторської та поточної кредиторської заборгованостей.

Таблиця 2

**Оцінка динаміки дебіторської та кредиторської
Заборгованостей на підприємстві**

№ з/п	Назва показника	Базовий рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення, (+; -)
Дебіторська заборгованість				
1	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги			
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
1	За виданими авансами			
2	З бюджетом			
2.1	У тому числі з податку на прибуток			
3	З нарахованих доходів			
4	Із внутрішніх розрахунків			
5	Інша поточна дебіторська заборгованість			
Кредиторська заборгованість				
Поточна кредиторська заборгованість:				
1	За довгостроковими зобов'язаннями			
2	За товари, роботи, послуги			
3	За розрахунками з бюджетом			
3.1	У тому числі з податку на прибуток			
4	За розрахунками зі страхування			
5	За розрахунками з оплати праці			
6	За одержаними авансами			
7	За розрахунками з учасниками			
8	Із внутрішніх розрахунків			
9	За страховою діяльністю			

Задача 3

На основі даних Балансу (Ф. № 1) та Звіту про фінансові результати (Ф. № 2) здійснити оцінку динаміки показників оборотності оборотних активів підприємства.

Таблиця 3

Оцінка динаміки показників оборотності оборотних активів підприємства

№ з/п	Назва показника	Базовий рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення, (+; -)	Темп зростання, %
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)				
2	Однорічний оборот, тис. грн.				
3	Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.				
4	Коефіцієнт оборотності оборотних активів, рази				
5	Оборотність оборотних активів, дні				
6	Вивільнено (-) або додатково залучено (+) оборотних активів внаслідок зміни оборотності, тис. грн. / за один оборот				
7	За рік				

Задача 4

На основі даних Балансу (Ф. № 1) та Звіту про фінансові результати (Ф. № 2) визначити стан платоспроможності та фінансової стійкості підприємства, на основі оцінки результатів наступних фінансових коефіцієнтів.

Таблиця 4

Оцінка стану платоспроможності та фінансової стійкості підприємства

№ з/п	Показники	Базовий рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення, (+;-)
1	Рентабельність активів, %			
2	Коефіцієнт поточної ліквідності			
3	Коефіцієнт фінансової незалежності			

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бердинець М.Д. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі: Навчальний посібник / М.Д. Бедринець, А.В. Сурженко. – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 352 с.
2. Даниленко А.С. Фінансовий менеджмент: Підручник / А.С. Даниленко, О.М. Варченко, В.М. Ціхановська. – К.: «Хай–Тек Прес», 2013. – 688 с.
3. Конспект лекцій навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 073 Менеджмент / Укладач: Ткаченко І.П. – Кам'янське: ДДТУ, 2017. – 230 с.
4. Кузнецова С.А. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник / С.А. Кузнецова. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 12 с.
5. Лапіна І.С. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник / І.С. Лапіна, О.М. Гончаренко та ін. – Одеса: Атлант, 2016 – 313 с.
6. Поддєрьогін А.М. Фінансовий менеджмент капіталу / А.М. Поддєрьогін, І.В. Вівсяна // Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. – № 1. – 2018. – С. 136-149.
7. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник / К.В. Васьківська, О.А. Сич. – Львів: «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. – 236 с.
8. Фінансовий менеджмент: Електронний навчальний посібник / І.А. Бігдан, Л.І. Лачкова, В.М. Лачкова, О.В. Жилиякова – Х.: ХДУХТ, 2017. – 197 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1864/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%A4%D0%9C%20%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82.pdf>.
9. Фінансовий менеджмент: Підручник / В.П. Мартиненко, Н.І. Климаш та ін.; під ред. Т.А. Говорушко. – Львів: «Магнолія 2006» – 2014. – 344 с.
10. Фінансовий менеджмент: Підручник / Д.І. Дема, Л.М. Дорохова, О.М. Віленчук та ін. – Житомир: ЖНАЕУ, 2018. – 320 с.
11. Школьник І.О. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник / І.О. Школьник. – К.: Ліра, 2015. – 301 с.

Допоміжна

1. Брітченко І.Г. Контролінг: Навчальний посібник / І.Г. Брітченко, А.О. Князевич. – Рівне: Волинські обереги, 2015. – 280 с.
2. Гайбура Ю.А. Фінансове прогнозування як елемент управління фінансовими ресурсами підприємства / Ю.А. Гайбура, Л.А. Загнітко // Економіка і суспільство. – Вип. 9. – 2017. – С. 968-974.
3. Гриньова В.М. Інвестиційний менеджмент: Підручник для студ. вищ. навч. закл. / За ред. В.М. Гриньової. –Х.: ІНЖЕК, 2015. – 541 с.
4. Гудзь О.Є. Фінансова політика підприємства: Навчальний посібник / О.Є. Гудзь, П.А. Стецюк. – Київ-Львів: Ліга-Прес, 2017. – 120 с.

5. Карпунь І.Н. Антикризові заходи на підприємстві: Управління, стратегія, цілі та завдання: Монографія. – Львів: Видавництво «Магнолія 2006», 2014. – 440 с.

6. Ковальчук К.Ф. Управлінська, фінансова та маркетингова діяльність підприємств в умовах нестійкої економіки: Колективна монографія / За заг. ред. К.Ф. Ковальчука. – Дніпропетровськ: Пороги, 2016. – 516 с.

7. Крутова А.С. Управління фінансовою безпекою підприємств торгівлі в умовах невизначеності: Колективна монографія / А.С. Крутова, Л.І. Лачкова та ін.; ред. Крутова А.С. – Х.: Видавець Іванченко І.С., 2017. – 264 с.

8. Крутова А.С. Управління фінансовою санацією підприємства: Навчальний посібник / А.С. Крутова, Л.І. Лачкова, В.М. Лачкова. – Х.: Видавець Іванченко І. С., 2017. – 186 с.

9. Линник О.І. Антикризове управління на вітчизняних та закордонних підприємствах: Теорія, діагностика кризового стану, соціально-економічні аспекти управління: Монографія / О.І. Линник, Р.Ф. Смоліков, І.А. Юр'єва. – Х.: Підручник НТУ «ХП», 2013. – 543 с.

10. Павлова І.В. Прогнозування фінансових показників як елемент планування розвитку діяльності підприємства / І.В. Павлова // Логістика. – 2014. – № 690. – С. 752–755.

11. Фінанси: Підручник / І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій, та ін.; за ред. д.е.н., проф. І.О. Лютого. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. – 720 с.

12. Юнацький М.О. Огляд сучасних методів прогнозування фінансового стану підприємства / М.О. Юнацький // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – № 4. – 2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4_2018/42.pdf.

Інформаційні ресурси

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». – [Електронний ресурс]: затверджене наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

4. Офіційний сайт Мінфін [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minfin.com.ua/>.

5. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua/>.